

Сьогодні

Урок
№61

Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові

Мета: вчити відмінювати чоловічі та жіночі імен по батькові; розвивати навички переказування та редагування тексту, визначення суфіксів у словах; допомогти усвідомлювати роль іменників у досягненні точності, інформативності й виразності мовлення; критично оцінювати прочитану або прослухану текстову інформацію, звертаючи увагу на роль і значення іменників у мовленні; відчувати себе частиною свого роду, пишатися цим.

Сьогодні
15.12.2024

Повідомлення теми уроку

❖ Сьогодні на уроці говоритимемо про особливості відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові, адже «традиція називати особу за її батьком іде ще з праслов'янських часів» (Л. Рябець).

Пригадуємо. Шукаємо відповіді на запитання

1. Що таке імена по батькові?
2. Як виникли імена по батькові?
3. Як правильно відмінювати імена по батькові?
4. У яких відмінках можливі паралельні форми?

**Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.**

Прочитайте текст. Сформулюйте 2-3 запитання за його змістом. Висловіть припущення, які значущі частини слова беруть участь у творенні імен по батькові. У яких випадках ми звертаємося до людей, називаючи їх по батькові?

Уперше київських князів називали тільки по імені: Рюрик, Ігор, Ольга, Святослав. Коли рід Рюриків розмножився, з'явилися різні князівства й князі з однаковими іменами. Щоб розрізняти їх один від другого, князів почали називати «по батькові». Це припало їм до смаку, і князі почали так називати один одного.

Прочитайте текст. Сформулюйте 2-3 запитання за його змістом. Висловіть припущення, які значущі частини слова беруть участь у творенні імен по батькові. У яких випадках ми звертаємося до людей, називаючи їх по батькові?

З часом називання «по батькові» переходить з поодиноких осіб на групи людей тої самої родини чи роду. Коли, наприклад, в давній громаді чи племені чимсь визначився чи вславився якийсь Святослав, то називали Святославовичами не тільки його синів, а й внуків та правнуків. Князі з дому Рюрика, як відомо, називали себе Рюриковичами (За В. Островським).

Аркадійович, Аркадіївна, Богданович,
Богданівна, Валерійович, Валеріївна,
Геннадійович, Геннадіївна,
Дмитрович, Дмитрівна,
Миколайович, Миколаївна.

-ОВИЧ
-ИЧ

Іван — Іванович
Борис — Борисович
Павло — Павлович
Сергій — Сергійович

-ІВН
-ЇВН

Іван — Іванівна
Борис — Борисівна
Павло — Павлівна
Сергій — Сергіївна

*Ілля — Ілліч, Іллівна; Яків — Якович, Яківна; Лука —
Лукич, Луківна; Кузьма — Кузьмич/Кузьмович,
Кузьмівна; Сава — Савич /Савович, Савівна;
Григорій — Григорович, Григорівна; Микита —
Микитович, Микитівна.*

*Увага! Від імен Ігор, Лазар, що належать до
іменників м'якої групи на -р, утворюємо чоловічі
імена по батькові **Ігорьович, Лазарьович.***

Утворіть від поданих імен чоловічі й жіночі імена по батькові,
запишіть, позначивши в них суфікси

Артем, Богдан, Василь, Віталій,
Григорій, Георгій, Данило, Євген,
Ігор, Йосип, Костянтин, Леонтій,
Мирон, Михайло, Назар, Олег,
Петро, Ростислав, Сергій, Федір,
Юрій, Яків.

Артемович,	Артемівна,	Богданович,	Богданівна,
Васильович,	Василівна,	Віталійович,	Віталіївна,
Григорович,	Григорівна,	Георгійович,	Георгіївна,
Данилович,	Данилівна,	Євгенович,	Євгенівна,
Ігорьович,	Ігорівна,	Йосипович,	Йосипівна,
Костянтинович,	Костянтинівна,	Леонтійович,	
Леонтіївна,	Миронович,	Миронівна,	Михайлович,
Михайлівна,	Назарович,	Назарівна,	Олегович,
Олегівна,	Петрович,	Петрівна,	Ростиславович,
Ростиславівна,	Сергійович,	Сергіївна,	Федорович,
Федорівна,	Юрійович,	Юріївна,	Якович, Яківна.

Спишіть, уставляючи подані в дужках імена по батькові в потрібному відмінку. Порівняйте варіант написання з прикладами в таблиці

1. Висловити вдячність лікарці (Оксана Віталіївна).
2. Привітати з Днем учителя (Роман Вікторович).
3. Захоплюватися творами (Наталія Львівна Забіла).
4. Запитати в класного керівника (Станіслав Олександрович).
5. Скористатися порадами (Марія Кирилівна).
6. Вручити нагороду (Ольга Назарівна).
7. Святкувати разом із (Людмила Федорівна, Всеволод Якович).

1. Висловити вдячність лікарці Оксані Віталіївні.
2. Привітати з Днем учителя Романа Вікторовича.
3. Захоплюватися творами Наталії Львівни Забіли.
4. Запитати в класного керівника Станіслава Олександровича.
5. Скористатися порадами Марії Кирилівни.
6. Вручити нагороду Ользі Назарівні.
7. Святкувати разом із Людмилою Федорівною, Всеволодом Яковичем.

Н.в. Ірина Олексіївна
Р.в. Ірини Олексіївни
Д.в. Ірині Олексіївні
З.в. Ірину Олексіївну
О.в. Іриною Олексіївною
М.в. (на) Ірині Олексіївні
Кл.в. Ірино Олексіївно

Н.в. Назар Олексійович
Р. в. Назара Олексійовича
Д.в. Назару/Назарові Олексійовичу
Зн.в. Назара Олексійовича
Ор.в. Назаром Олексійовичем
М.в. (на) Назарові Олексійовичу
Кл.в. Назаре Олексійовичу

Володимир Васильович, Олена Сергіївна,
Ігор Олександрович, Євгенія Вікторівна,
Тамара Савеліївна, Олег Михайлович,
Валерія Юріївна, Андрій Петрович,
Галина Романівна, Микола Іванович, Інна
Богданівна, Валерій Григорович, Лев
Ілліч.

Володимире Васильовичу, Олено
Сергіївно, Ігорю Олександровичу, Євгеніє
Вікторівно, Тамаро Савеліївно, Олеже
Михайловичу, Валеріє Юріївно, Андрію
Петровичу, Галино Романівно, Миколо
Івановичу, Інно Богданівно, Валерію
Григоровичу, Леве Іллічу.

Назвіть по 3-4 приклади імен по
батькові і прізвищ відомих
українських письменників,
композиторів або художників.
Провідмініяйте
два з них письмово, позначте
суфікси.

Прочитайте тексти. Визначте, що їх об'єднує? Поставте подані в дужках слова в потрібному відмінку. Поясніть особливості їх уживання. Розгляньте репродукції картин видатних українських художниць, розкажіть, які емоції й відчуття вони викликають у вас. Як ви розумієте останнє речення?

1. Картини українки (Катерина Василівна Білокур) відомі не тільки українцям, а й поціновувачам мистецтва зі всього світу. Знаменитий іспанський художник Пабло Пікассо, побачивши картини Білокур на (виставка) в (Париж) 1594 року, був вражений талантом авторки. «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б говорити про неї весь світ», — сказав він (3 інтернету).

1. **Картини українки Катерини Василівни Білокур** відомі не тільки українцям, а й поціновувачам мистецтва зі всього світу. Знаменитий іспанський художник Пабло Пікассо, побачивши картини Білокур на **виставці в Парижі** 1594 року, був вражений талантом авторки. «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б говорити про неї весь світ», — сказав він (з інтернету).

Прочитайте тексти. Визначте, що їх об'єднує? Поставте подані в дужках слова в потрібному відмінку. Поясніть особливості їх уживання. Розгляньте репродукції картин видатних українських художниць, розкажіть, які емоції й відчуття вони викликають у вас. Як ви розумієте останнє речення?

2. Марія Овксентіївна Примаченко належить до числа кращих художників-примітивістів світу. Навколо прізвища художниці багато суперечок— Примаченко або Приймаченко. Мисткиня створювала казкові світи у напрямі наївного мистецтва, або примітивізму.

Це стиль спрощених форм, «чистих» кольорів, порушеної перспективи і свіжого (погляд). Часто сюжети картин зав'язані на фольклорі, а зовнішньо нагадують дитячі малюнки. Центром її творчості були фантастичні звірі, квіти та сюжети із життя селян. Цей світ дуже простий. Але простий не означає бідний (з інтернету).

2. Марія Овксентіївна Примаченко належить до числа кращих художників-примітивістів світу. Навколо прізвища художниці багато суперечок — Примаченко або Приймаченко. Мисткиня створювала казкові світи у напрямі наївного мистецтва, або примітивізму. Це стиль спрощених форм, «чистих» кольорів, порушеної перспективи і свіжого **погляду**. Часто сюжети картин зав'язані на фольклорі, а зовнішньо нагадують дитячі малюнки. Центром її творчості були фантастичні звірі, квіти та сюжети із життя селян. Цей світ дуже простий. Але простий не означає бідний (з інтернету).

Помилку у творенні імені по батькові допущено у варіанті

- А) Іван Ілліч;
- Б) Максим Григорійович;
- В) Марія Кузьмівна;
- Г) Олег Микитович

- А) Іван Ілліч;
- Б) Максим Григорійович (Григорович);
- В) Марія Кузьмівна;
- Г) Олег Микитович

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів (-ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився (-лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг / змогла...

Повторити правила
Виконати завдання

